

SPRAVODAJ

OBČASNÍK ŠTVRTOČANOV

IV. ročník 4. číslo

december 2008

Viliam Turčány

Vianočné slovo

*Už z Tvojej vôle chcem, nech každé slovo
sa zažihá a kol sa jagoce,
kde večné svetlo žiari na ružovo
a najkrajšie sa zdajú Vianoce.*

*Len smútok, ktorí kotví v mojej duši,
necháva horieť iba krátky čas -
a keď i chvíľa, ktorá Boha tuší,
tu preblyсне, ju zhasí každý raz.*

*A predsa chcem, ba som dlá Tvojej vôle
rozsvieti všetky srdcia v domove,
že by sa chveli ako po kostole
pod žiarovkami sviečky voskové.*

*Nuž, pripál sám mi od sviec slovo žlté,
nech ožiarí vždy kúsok oltára.
Možno, že svieca, ktorá horí v kúte,
je najkrásnejšia, ako dohára ...*

Požehnané a láskyplné vianočné sviatky,
úspešný a šťastný nový rok
praje všetkým občanom
obecný úrad a miestna samospráva!

Spolupráca a vzájomné pochopenie

Občania našej obce, ako celý kresťanský svet, sa chystajú na najkrajšie sviatky roka, ktoré aj v našich uponáhlených a moderných časoch ostali sviatkami lásky, rodinných tradícií, odpúšťaní a vzájomného pochopenia. Som presvedčený, že nie som sám, kto v posledných dňoch, ba týždňoch, popri každodenných povinnostiach už myslí aj na to, ako zorganizovať sviatočné dni, kedy koho navštívi, čím prekvapí svojich milovaných. Ako starosta obce viem to presne, veď aktivisti občianskych združení, spoločenských organizácií našej obce denne prichádzajú do obecného úradu, aby sme sa u jednotili, kto kedy a ako prispeje k dobrej atmosfére sviatkov. Priznám sa, občas som dojatý, počúvajúc nápady ľudí, ako chcú pomôcť slabším a starším spoluobčanov, aké dobročinné akcie plánujú, aby nielen ich konkrétna rodina, ale aj tá širšia, obecná prežila sviatky v láske a porozumení. Som im za to vďačný, nie len ako človek, ale aj ako starosta obce, a asi nikto sa nenahevá, ak vyjadrím im za ich prácu úctu aj v mene zastupiteľského zboru obce, ako aj v mene pracovníkov obecného úradu.

Samozrejme, je mi úplne jasné aj to, že v posledných dňoch roka mnohí z nás musia vynaložiť ešte maximálne úsilie na to, aby sa naplnila rodinná kasa, aby hospodárske výsledky podnikateľov, alebo trebárs aj našej obce boli uspokojivé – možno práve preto, aby atmosféru sviatočných dní nekazili žiadne rušivé momenty. Áno, v čase očakávania vianočných - sviatočných dní aj zastupiteľský zbor sa zaoberal na svojom ostatnom, decembrovom zasadnutí s otázkami hospodárenia obce. A keďže hospodárske výsledky obce sú vecou verejnou, považujem za svoju povinnosť informovať občanov našej obce o predbežných výsledkoch aj pomocou nášho Spravodaja, tým viac, že v našom občasníku sa mohli dočítať aj o rozpočtovom pláne obce, ktorý bol zverejnený v marcovom čísle Spravodaja.

Musím však priznať hneď na začiatku, že táto moja povinnosť vôbec nie je nepríjemná, skôr opačne: s radosťou môžem oznámiť občanom obce, že podľa predbežných prepočtov sa nám podarí prekročiť sumu plánovaných príjmov o 3 milióny korún, čím ku koncu roka príjmová časť rozpočtu dosiahne hodnotu 35 milión korún. Vďaka tomuto úspechu zastupiteľský zbor mohol zvýšiť aj výdavkovú časť rozpočtu, a to o 1,5 milióna korún, teda na sumu 33,5 milióna korún, čo znamená že hospodársky výsledok obce bude za rok 2008 pozitívny. Čo sa týka výdavkovú stránku, 11,3 milióna korún tvoria investičné náklady, to znamená, že toľko nás stálo vybudovanie autobusových zastávok, chodníkov a oprava pozemných komunikácií. Všeobecné výdaje samosprávy dosiahli sumu 11,8 milióna korún, ktorá bola použitá na prevádzkové účely obecného úradu, kultúrneho domu a knižnice, cintorína, futbalového štadióna, ako aj na podporu občianskych združení a spoločenských organizácií našej obce. Do tejto kapitoly patrí však aj rekonštrukcia budovy obecného úradu a okolia, vybudovanie počítačovej siete a nákup serveru v hodnote dvoch miliónov korún.

Samostatnou kapitolou rozpočtu obce sú výdaje na školstvo a školských a predškolských zariadení, ktorá nás stálo v tomto roku 10,4 milióna korún.

Je to málo, alebo veľa? Odpoveď nie je jednoduchá, veď z hľadiska učiteľov a rodičov je to zrejme málo, ale z hľadiska zaťaženia obecného rozpočtu je to obrovská suma. Pozrime sa na čísla: na materskú školu a jej jedáleň sme vynaložili 2,1 milióna korún, na základnú školu s vyučovacím jazykom 5,9 milióna korún, na školu s vyučovacím jazykom slovenským 1,8 milióna korún a na spoločnú školskú jedáleň 0,6 milióna. Od štátu však dostane obec vo forme dotácií len 5,06 milióna korún na maďarskú školu, a na slovenskú iba 1,5 milióna. Nemám najmenší dôvod spochybňovať názory rodičov, ktorí hovoria,

že príspevky z ich strany sú privysoké, alebo požiadavky vedenia škôl na ďalšie priestory, alebo pracovné sily. Lenže: ako z vyššie uvedeného vyplýva, obecný rozpočet dotuje fungovanie predškolských a školských zariadení sumou 4 milióna korún, čo je najväčšia suma v našom rozpočte, čo obecné zastupiteľstvo dáva na jednu oblasť života obce.

Aby nedošlo k nedorozumení: v žiadnom prípade som nechcel nariekať, samosprávne orgány oproti štátnym chápu, že investícia do novej generácie je tou najsprávnejšou formou vkladu do budúcnosti. Ale nenariekam ani preto, lebo zvyknem hovoriť ohľadne úspešného hospodárenia práve to, že tajomstvom dobrých výsledkov je spolupráca a vzájomné pochopenie. A to sa vzťahuje aj na zastupiteľský zbor, v ktorom každý chápe, že nemôžeme spraviť populárne kroky tak, že zároveň zadlžujeme obec, budúce generácie, ale platí to aj vo vzťahu zastupiteľstva a podnikateľov, alebo vo vzťahu obecného úradu a občanov obce, veď v zásade nemáme voči ním žiadne požiadavky, a ak predsa, vždy sa dohodneme na splátkovom kalendári. A zároveň – dovoľm si tvrdiť – investície obce slúžia čo najširšie vrstvy našich obyvateľov, včítane už spomínanú investíciu do budúcej generácie. Chcem teda povedať len toľko, že aj v budúcnosti bude potrebná spolupráca, ale aj vzájomné pochopenie, lebo len táto cesta vedie k ďalšiemu vyváženému rozvoju obce, na základe ktorého budú spokojní všetci: teda podnikatelia, zamestnanci a všetky obyvatelia obce.

Ak však hlbšie sa zamyslím nad potrebou spolupráce a vzájomného pochopenia, zdá sa mi, že je to aj odkaz blížiacich sa sviatkov: veď aj v rodine bude láskyplná atmosféra len v tom prípade, ak spoločne a vo vzájomnej úcte si sadneme k sviatočnému stolu.

Péter Óry,
starosta obce

Vianoce – sviatky svetla

... O prvotných oslavách kresťanských Vianoc nepoznáme záznamy. V Ríme sa slávil Vianoce až v 4. storočí. Oslava Vianoc bola zaradená do cirkevného kalendára v roku 336 ...

ŽIDIA

Chamuka je židovský sviatok svetla. 8 dní osláv počas studenej hlbokej zimy pripomína víťazstvo Hasmonejcov nad vojskami Antiocha IV. v roku 164 pred n.l. Jeruzalem dobyli v roku 176 pred n.l. v občianskej vojne sýrske vojská a jeruzalemský chrám znesvätili. Júda Maka-bejský však úspešne viedol povstanie, a tak víťazní Židia vošli po bitke do Jeruzalemského chrámu, vyčistili ho a zapálili lampy.

Tak vznikol osemdňový sviatok Chanuka, čo znamená „zasvätenie“. Chanuka (hanukka) sa slávi začiatkom decembra. Oheň - sviečka, ktorá horí, pripomína zážrak so svetlom: pri novej vysviacke chrámu našli Židia už len jeden malý džbánik s olejom, ktorý nebol znesvätený. Ten vydržal horieť 8 dní na zlatom svietniku, až pokiaľ stihli pripraviť nový olej. Pri sviatku sa používa 8 ramenný svietnik s jedným samostatným (deviatym) ramenom. Každý deň sa zapáli ďalšia sviečka tak, aby v posledný deň horelo všetkých 8 sviečok. Deviata sviečka slúži na pripaľovanie ôsmich.

KRESŤANIA

Podobné sviatky spojené so zimným slnovratom sa slávil na celej Zemi. Cisár

Aurelián v roku 274 n.l. ustanovil 25. december za deň narodenia nepremožiteľného slnka. Kresťanský sviatok 25.12. oslavuje narodenie Božieho syna Ježiša Krista, ktorý je prirovnávaný k príchodu svetla na Zem, ktorý je svetlo pre dušu.

Za deň narodenia Krista je považovaný dátum 25. december, nikde však nie sú záznamy o presnom dni jeho narodenia. Kresťanský letopočet používaný v podstate na celom svete začína rokom narodenia Krista. Zaujímavé však je, že narodenie Ježiša je podľa moderných výpočtov určený do roku 7 pred n.l. Je to podporené historickými udalosťami, vládou cisára Augusta a sčítaním ľudu Rímskej ríše, teda historickými udalosťami, ktoré popisuje aj biblické rozprávanie. Poukazuje na to aj astronomický úkaz známy ako Betlehemska hviezda.

Pri narodení Krista je popisovaná hviezda, ktorá svietila nad mestom narodenia Krista - Betlehemom, dedinou v kraji Judsko. Astronómovia sa domnievajú, že išlo o prekryvanie Jupitera a Saturnu. Mudrci z Východu (nazývaní ľudovo Traja kráľi) vykladali toto „znamenanie na nebi“ z pohľadu astrológie a porozumeli mu ako výzve k ceste do Betlehema. Pri výtvarnom znázornení nad betlehemami vídame najčastejšie kométu - vlasaticu. Tento motív po prvýkrát namaľoval Giotto, pravdepodobne inšpirovaný Halleyovou kométou, ktorú bolo vidieť v roku 1301.

O prvotných oslavách kresťanských Vianoc nepoznáme záznamy. V Ríme sa slávil Vianoce až v 4. storočí. Oslava Vianoc bola zaradená do cirkevného kalendára v roku 336.

Betlehem je miesto blízko Jeruzalema, dedina vzdialená od Jeruzalema asi 7 km. Je považovaný za miesto narodenia Ježiša. Nad miestom narodenia dnes stojí bazilika od

roku 326, bola však prestavená za vlády cisára Justiniána v roku 540.

Jasličky (betlehem) je figurálne zobrazenie svätej rodiny Jozefa, Márie a Ježiška. Betlehemy sa stavali v kostoloch a neskôr aj v domácnostiach oveľa skôr ako vianočné stromčeky.

Svätý František po prvýkrát v dejinách organizoval vytvorenie živého betlehemu. Vytvoril drevenú konštrukciu, požičal si domáce zvieratá, našiel dobrovoľníkov, ktorí znázorňovali Máriu a Jozefa. Len dieťa bola bábika. Tento zvyk sa vďaka františkánom rozšíril po celom kresťanskom svete.

